

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANEGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2008

Pavla Tůmová

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANEGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

DOMÁCÍ NÁSILÍ Z POHLEDU PRÁVA

AUTOR:

Pavla Tůmová

VEDOUCÍ PRÁCE:

Doc. Dr. JUDr. Jan Hejda

STUDIJNÍ PROGRAM:

B 7507 Specializace v pedagogice

STUDIJNÍ OBOR:

Sociální pedagogika

DATUM ODEVZDÁNÍ:

30. dubna 2008

Zadání bakalářské práce

NÁZEV PRÁCE:	Domácí násilí z pohledu práva
ZADÁNÍ PRÁCE:	Cílem práce je zhodnotit současné právní uspořádání ve vztahu k celé šířce problémů domácího násilí, pozornost je věnována nejen trestnímu zákonu a trestnímu řádu, ale i zákonu o policii, zákonu o rodině, občanskému zákoníku a občanskému soudnímu řádu i zákon o přestupcích. Bude se zabývat hledáním optimálních možností pro oběti domácího násilí v rámci stávajícího platného práva a dále bude věnována návrhům komplexnějších legislativních opatření. Do určité míry bude věnována komparaci legislativy a jinými zahraničními státy. Principem je podat skutečně pomocnou a ochranou ruku obětem a dohnat pachatele k zodpovědnosti za jejich protiprávní a demorální chování.
JMÉNO STUDENTA :	Pavla Tůmová
ROČNÍK:	3.
STUDIJNÍ PROGRAM:	B7507 Specializace v pedagogice
STUDIJNÍ OBOR:	Sociální pedagogika
VEDOUCÍ PRÁCE:	Doc. Dr. JUDr. Jan Hejda
KATEDRA:	Společenských věd FM VŠE
TERMÍN ZADÁNÍ:	24. března 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci na téma

„domácí násilí z pohledu práva“

jsem vypracovala samostatně.

Použitou literaturu, prameny a podkladové materiály

uvádím v přiloženém seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění

souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce a to v nezkrácené podobě

elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG

provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích

na jejích internetových stránkách.

Český Krumlov, duben 2008

podpis studentky

Abstrakt (resumé)

Domácí násilí z pohledu práva

Ve své bakalářské práci se zabývám problematikou domácího násilí z právního hlediska. Domácí násilí je zneužití postavení a moci jedné osoby v rodině. Jde o partnerské zneužívání, ke kterému dochází čím dál častěji, zejména proto, že nejde tolik již o soukromou věc, ale o nepřímý problém veřejnosti vedoucí k ohrožování společnosti. Vzhledem k tomu začala platit právní úprava o ochraně před domácím násilím, která má pomoci obětem domácího násilí.

Tento zákon lze rozčlenit na tři stěžejní pilíře, a to na institut vykazání a roli policie, na rozhodnutí o předběžném opatření soudu a na pomoc obětem prostřednictvím intervenčních center. Toto je stěžejní v mé bakalářské práci, která má být chápána jako příručka pro oběti, jakýsi návod k tomu, jak se má oběť v případě domácího násilí zachovat, a na koho se může obrátit.

Cílem práce je vytvořit komplexní přehled o problematice domácího násilí, která bude průvodcem i rádcem nejen pro oběti, ale i pro pomáhající profese.

Abstrakt (summary)

Home violence in regard of justice

I occupy myself by problème of home violence in terms of law in my diploma theses. Home violence is abuse of position and power by one family member. It is concerned with partner abuse which is currently happening more frequently than ever especially because of a fact that it is not just private matter but it is a public indirect problem leading to an endangering of community as a whole. For these reasons legal regulations about protection against home violence came into effect to help home violence victims.

This law can be divided into three main points – expulsion and role of police, decision about preliminary legal measures and help to victims by means of intervention centres. These points are logical in my diploma theses which shall be conceived as a handbook for victims or instruction with an explanation how to behave during these situations and who to apply for advice.

The aim of my work is to create a complex summary about problème of home violence which will be a guide together with adviser not only for victims but also for helping profession.

April 2008

Poděkování

Za cenné rady, náměty a inspiraci

bych chtěla poděkovat

doc. Dr. JUDr. Janu Hejdovi.

OBSAH

<u>OBSAH.....</u>	<u>8</u>
<u>ÚVOD.....</u>	<u>9</u>
<u>1 Charakteristika pojmů.....</u>	<u>12</u>
<u>1.1 Domácí násilí.....</u>	<u>12</u>
<u>1.2 Sexuální násilí.....</u>	<u>16</u>
<u>1.3 Násilná a ohrožená osoba.....</u>	<u>18</u>
<u>1.4 Společné obydlí.....</u>	<u>19</u>
<u>1.5 Vykázání a vykázaná osoba.....</u>	<u>19</u>
<u>2 Domácí násilí ve vybraných evropských zemích.....</u>	<u>20</u>
<u>2.1 Definice domácího násilí a souvisejících pojmů a způsoby21</u>	<u>21</u>
<u>ochrany.....</u>	<u>21</u>
<u>2.1.1 Velká Británie.....</u>	<u>21</u>
<u>2.1.2 Nizozemí.....</u>	<u>24</u>
<u>2.1.3 Finsko.....</u>	<u>25</u>
<u>2.2 Srovnání problematiky domácího násilí v evropských zemích.....</u>	<u>26</u>
<u>3 Právní úprava ochrany před domácím násilím v ČR.....</u>	<u>29</u>
<u>3.1 Institut vykázání.....</u>	<u>30</u>
<u>3.2 Předběžné opatření.....</u>	<u>33</u>
<u>3.3 Intervenční centra21</u>	<u>34</u>
<u>3.4 Úskalí nové právní úpravy.....</u>	<u>35</u>
<u>4 Právní pomoc obětem domácího násilí.....</u>	<u>38</u>
<u>4.1 Domácí násilí a jak se můžete bránit.....</u>	<u>38</u>
<u>4.2 Co pro Vás může a má udělat policie.....</u>	<u>39</u>
<u>4.3 Možnosti právní ochrany.....</u>	<u>41</u>
<u>4.4 Důležité adresy a telefonní čísla.....</u>	<u>43</u>
<u>ZÁVĚR.....</u>	<u>46</u>
<u>POUŽITÁ LITERATURA.....</u>	<u>48</u>
<u>SEZNAM PŘÍLOH.....</u>	<u>50</u>

ÚVOD

Motto:

Agatha Christie: „Měla jsem z manželství hrůzu. Pochopila jsem, stejně jako dříve nebo později asi pochopí mnoho žen, že jediný člověk, který vám v životě opravdu dokáže ublížit, je manžel. Nikdo jiný vám není natolik blízký. Na nikom jiném není žena v každodenním společenství, v lásce a ve všem, z čeho se skládá manželství, tak závislá. Už nikdy, rozhodla jsem se, se nikomu nevydám na milost a nemilost.“¹

„Domácí násilí je pokládáno za poměrně zvláštní samostatný fenomén. Mimořádnost přitom neplyne ani tak ze samostatného násilí, ale spíš z toho, vůči komu a za jakých psychologických okolností je uplatňováno.“² Výraz domácího násilí byl rychle zmedializován a stal se tak oficiální klíčovou formulkou používanou při prezentaci a odtajnění problému před širokou veřejností.

Domácí násilí je skutečně jen výraz, můžeme ho nazvat i jakýmsi problémem, který existoval odjakživa, ať už byly podhledy a postoje jednotlivých generací jakékoliv. Společnost ve většině případů přiznávala mužům dominantní roli. Ženy byly nejprve podřízeny svému otci, pak manželovi nebo jinému mužskému příbuznému. Již v Novém zákoně je vyžadována poslušnost ženy vůči muži³. Postavení muže a ženy bylo ve středověku upraveno církevním i občanským právem. Manžel přebíral sňatkem od otce právo o ženě rozhodovat, včetně práva působit na její další výchovu, k čemuž patřily i tělesné tresty. Převažovala tendence do problémů rodiny nezasahovat, neboť jde o záležitosti vně rodiny, nikoli široké veřejnosti. Dnes se problematika domácího násilí natolik otevřela,

¹ Agatha Christie, vlastní životopis, Academia Praha, 1999

² Čírtková, L., Forenzní psychologie, Plzeň 2004, str. 237

³ List sv. apoštola Pavla Efesanům, EF 5, 22-24: „Ženy buďtež poddány svým mužům jako Pánu, neboť muž je hlava ženy, a jako církev je poddána Kristu, tak i ženy svým mužům ve všem!“ (Nový zákon, Dr. Rudolf Col, Praha 1970, Česká katolická charita, str. 479).

zveřejnila a zřejmě i vyostřila, že je nutná právní úprava, neboť morální normy již nepostačují. Domácí násilí definitivně obsadilo horní příčky na pomyslném žebříčku problému, které považujeme za závažné.⁴

Právní úprava usiluje o jednoznačné vyhranění postoje státu, který formou institutu vykázání dává jednoznačně najevo vůli upřednostňovat právo na ochranu života, zdraví a lidské důstojnosti před ochranou vlastnických či užívacích práv.

Domácí násilí je obecně jednou z nejrozšířenějších forem násilí a z hlediska následků i z pohledu četnosti výskytu patří v České republice (i v Evropě) k alarmujícím celospolečenským problémům. Celostátní reprezentativní sociologický výzkum agentury STEM z roku 2001 potvrdil četnost domácího násilí v České republice. Přímou (konkrétně v roli ohrožené osoby) se tento druh násilí dotýká 16% lidí starších 15 let (bez rozdílu pohlaví). Z pozdějšího srovnávacího výzkumu, prováděného nejenom v Česku, vyplynulo, že cca 38% žen v ČR se v průběhu svého života stalo obětí fyzického nebo psychického násilí ze strany svého partnera⁵.

Stávající právní úprava umožňovala (a dosud umožňuje) oběti bránit se pomocí příslušných ustanovení zákona o policii⁶, přestupkového⁷ a trestního zákona⁸ a trestního řádu⁹. Jednání násilníka, které naplňuje znaky domácího násilí, lze od roku 2004 postihnout dle nové skutkové podstaty – ustanovení § 215a trestního zákona – „Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě“. Podstatou tohoto trestného činu je týrání osoby blízké či další osoby žijící s nimi ve společném obydlí. Tato kriminalizace domácího násilí reaguje na již spáchané násilí a nepředvídá žádný konkrétní způsob účinné ochrany nebo odborné pomoci obětem domácího násilí. Proto byla v březnu roku 2006 přijata nová legislativní úprava v podobě zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Nová zákonná úprava, která je účinná od 1. ledna

⁴ Čírtková, L., Forenzní psychologie, Plzeň 2004, str. 247

⁵ viz. Mezinárodní výzkum násilí na ženách, k prvním výsledkům šetření v ČR, Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2004)

⁶ Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění

⁷ zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění

⁸ zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, v platném znění

⁹ zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, v platném znění

2007, se zaměřuje na samotnou příčinu domácí násilí a prioritně na ochranu ohrožené osoby.

Ráda bych zde přestřela základní aspekty této právní úpravy, která má zejména preventivní charakter, a porovнала ji s právní úpravou v jiných evropských zemích. Cílem je zhodnotit současné právní uspořádání ve vztahu k celému problému domácího násilí. První část je věnována stávajícím možnostem dle platného pozitivního práva a komparaci s ostatními právními normami. Druhá část je určena jako příručka pro současné i potenciální oběti domácího násilí vzhledem k českému právu.

1 Charakteristika pojmů

Pro správné pochopení a zainteresování do problematiky je nezbytné vysvětlit základní pojmy a definice týkající se vybraného tématu.

1.1 Domácí násilí

Domácí násilí lze definovat jako zneužití postavení a moci, kterou pachatel v rodině má, jde o partnerské zneužívání. Projevuje se nepřiměřenými požadavky, vynucováním podřízenosti oběti a kontroly nad jejím životem. Toho je dosahováno násilím, event. vyhrožováním a využíváním strachu z další újmy. Domácí násilí má podobu **fyzického, psychického, sexuálního, ekonomického** či jiného násilí, nejčastější je jejich kombinace. Začíná opakujícími se útoky proti lidské důstojnosti, k nim se zpravidla přidávají útoky proti zdraví, a může přejít v útoky proti lidskému životu.

Formy násilného jednání:

- **Sociální izolace** – jde o uzavření rodiny vůči svému okolí. Je to jako kdybychom měli zakázáno telefonovat, stýkat se se svou rodinou, přáteli. Nařízení i toho, co si můžeme obléci, co můžeme sledovat, číst, poslouchat, o co se můžeme zajímat, je sociální izolace. Tím, že nám blízká osoba vyčerpávajícím způsobem dohlíží na život, se vůči nám dopouští domácího násilí.
- **Zastrašování** – použití výhrůžek, např. Že nás partner opustí, že nám ublíží, či ublíží sobě nebo někomu jinému, když nebudeme jednat nebo se chovat, tak jak si přeje. Zastrašování se často pojí s křikem a fyzickou silou, ničením věcí, týráním zvířat.
- **Vyčerpávání** – příkazování nesmyslných nebo přehnaných požadavků, které vedou k fyzické a psychické labilitě, např. Odepření spánku, základních biologických potřeb
- **Citové týrání** – neustálé a opakované kritizování, nadávání, vyvolávání pocitu viny, obviňování, nedůvěra. Může se objevit v případě rodičů vůči

dětem, zejména matky, která požaduje neustále přítomnost svých dětí, protože se cítí osamocena, tím vyvolává v dětech vinu, že se o nic nestarají a nezajímají se o to, co se děje i přesto, že tyto děti mají svůj život a svou rodinu.

•**Ekonomické týrání** – neposkytování finančních prostředků na chod rodiny, které vede k vystavování rodiny hladu, chladu, nedostatku oblečení, hygieny. Rozprodávání rodinného majetku bez souhlasu a na úkor rodiny, např. v souvislosti se závislostmi.

•**Vydírání** – nástrojem jsou zejména děti, kdy jeden rodič dítě navádí proti druhému, nebo mu vyhrožuje, že už děti nikdy neuvidí.

•**Zneužívání „práv“ muže** – nadřazené a povýšené jednání se ženou. Muž je hlava rodiny a všichni ho budou poslouchat, neboť o všem rozhoduje on.

Nejedná se tedy jen o fyzické a psychické týrání, ale i o sexuální zneužívání a sexuální násilí, porušování práv svobody jednotlivce. Může se jednat i o týrání dětí rodiči, týrání rodičů dospívajícími dětmi, různými formami útoků ve vztazích mezi homosexuály, ale také o napadání osob duševně nebo fyzicky postižených, osob přestárých apod. Světová zdravotnická organizace (WHO) považuje pouhou přítomnost dítěte u domácího násilí za jeho psychické týrání!¹⁰

Jako **rizikové faktory** domácího násilí jsou nejčastěji uváděny: nerovnost pohlaví, mladší věk (18-30), chudoba, odluka, kriminální kariéra, etnická otázka, nezaměstnanost, drogy, nesezdané soužití, základní vzdělání, jeden z partnerů, eventuálně oba vyrůstali v násilných rodinných vztazích, předchozí útok nebo recidivující násilí v současném vztahu¹¹.

Ve Velké Británii je fyzické násilí v rámci domácího násilí velmi specificky definováno a zahrnuje pohlavky, strkání, bití, údery pěstí, kopání, dušení, tahání za vlasy, odebrání léků, pálení, bodání, topení, pokus vraždy a vraždu.

Domácí násilí je charakterizováno čtyřmi **základními, určujícími znaky**, při jejichž absenci, nelze věc kvalifikovat jako domácí násilí.

¹⁰ Spoustová, I., Co je domácí násilí?, proFem o.p.s., konzultační středisko pro ženské projekty, Praha 2005

¹¹ Gjuričová, Š., Kocourková, J., Koutek, J., Podoby násilí v rodině, Vyšehrad, Praha 2000, str. 81.

Jedná se o:

a) opakovanost – jde o jednání, které má svůj vývoj a dochází opakovaně k jeho projevům, často i po velice dlouhou dobu; domácím násilím není ojedinělý a jednorázový incident, byť se závažnými následky,

b) postupný nárůst intenzity – domácí násilí začíná zpravidla psychickým násilím a zpravidla se přidává násilí fyzické; útoky jsou zpočátku vedeny proti lidské důstojnosti, posléze proti zdraví, a mohou vyústit v útoky proti životu,

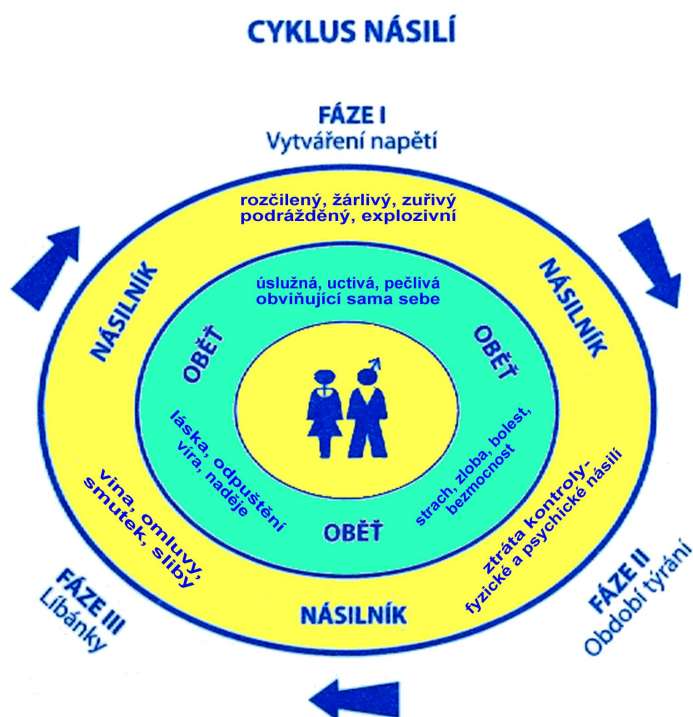
c) jasné role – k domácí násilí dochází mezi blízkými osobami, kde lze diferencovat roli násilné a ohrožené osoby, jejich vzájemné postavení je nerovné a role se v průběhu incidentů nemění,

d) páchání násilí v soukromí – k násilí dochází zpravidla beze svědků, nejčastěji v soukromí společného obydlí, ale i na jiných místech, např. chata, hotel apod.; jednotlivé útoky zapadající do schématu domácího násilí se však mohou vyskytnout i na veřejnosti.

Dle důvodové zprávy je domácí násilí označení pro násilné jednání, kterým dochází k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, a to v bytě nebo domě společně obývaném násilnou osobou i osobou, proti níž takový útok směřuje. Domácím násilím se rozumí opakované násilné jednání nebo opakované vyhrožování násilným jednáním, v důsledku kterého dochází nebo hrozí, že dojde, k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, mezi osobami, které jsou či byli spolu v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu a žijí ve společně obývaném bytě nebo domě. V rámci domácího násilí lze jednoznačně identifikovat osobu násilnou i osobu ohroženou, proti níž takové útoky nebo výhrůžky útokem směřují.

Cyklus domácího násilí

Domácí násilí se odehrává za zavřenými dveřmi bytů a domů v soukromí, zpravidla „beze svědků“, v místech, kde by se měl každý člověk cítit nejbezpečněji. Neomezuje se jen na jedinou epizodu, naopak, se stále častějším opakováním nabývá na intenzitě. Hovoříme o tzv. **spirále násilí**.

„Příručka pro Policii ČR a Městskou policii, proFem, Praha 2005, str. 9“

V každé fázi cyklu se tedy můžeme setkat s jiným jednáním oběti, s jiným postojem k násilnému partnerovi. Tím je dána i její ochota a připravenost násilný vztah opustit a tedy i přijmout pomoc, která přichází zvenčí. Přičemž právě intervenující by se měl uvědomit, že zpravidla bez jeho pomoci není oběť schopná svoji složitou životní situaci vyřešit.¹²

¹² Spoustová, I., Co je domácí násilí?, proFem o.p.s., konzultační středisko pro ženské projekty, Praha 2005, str. 9

1.2 Sexuální násilí

Oproti definici domácího násilí je třeba rozlišit sexuální násilí, které označuje odlišný jev a problém, i když se částečně překrývají. Sexuální násilí spadá spíše do obecné kriminality, zatímco domácí násilí spadá spíše do kolonky partnerského zneužívání. Nejvíce se liší místem činu. Zatímco domácí násilí se odehrává mezi blízkými osobami za zavřenými dveřmi jejich obydlí, sexuální násilí se může odehrát kdekoli, na ulici, na pracovišti, ve veřejných prostorách atd., pachatelem zde může být kdokoli, kolega, nadřízený i úplně cizí osoba. Třetím odlišným znakem je pohlaví oběti. U sexuálního násilí je výraz spojován s dovětkem „na ženách“, kdežto v souvislosti s domácím násilím je zdůrazňováno, že jeho přímou obětí se stávají ženy i muži.

Definici sexuálního násilí či obtěžování přesně upravuje právní norma, a to z. č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti¹³. V porovnání s naší definicí pojmu sexuální násilí, je zde zajímavé, jak sexuální násilí vysvětluje definice ve Velké Británii: „Zahrnuje znásilnění, sexuální útok, nucení k nechtěné sexuální aktivitě. Muže též zahrnovat odpírání sexuálního kontaktu.“¹⁴

Sexuální charakter mohou mít i další formy násilí, například:

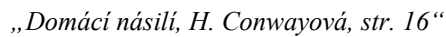
- přinucení k pohlavnímu styku proti vůli oběti
- přinucení k použití pomůcek při pohlavním styku
- donucení k análnímu styku proti vůli oběti
- donucení k oblékání se nebo k činnostem, které jsou považovány za ponižující
- přinucení k pohlavnímu styku za přítomnosti jiných osob
- přinucení k používání nebo sledování pornografie¹⁵

¹³ Dle ustanovení § 4 odst. 8, zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, se sexuální obtěžováním rozumí jakákoliv forma nežádoucího ústního nebo jiného než ústního projevu sexuální povahy, jehož cílem nebo výsledkem je narušení důstojnosti osoby, zejména když se vytváří zastrašující, nepřátelské, ponižující, pokořující nebo urážející prostředí.

¹⁴ Bílý kruh bezpečí, o. s., Domácí násilí – přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích, Studie, 2002, str. 11

¹⁵ Conwayová, H.L., Domácí násilí, Albatros, Praha 2007

Duluthský model :

1.3 Násilná a ohrožená osoba

Násilnou osobou je osoba, která ohrožuje ohroženou osobu na životě, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti a žije s ohroženou osobou ve společném obydlí, a je či byla spolu s ohroženou osobou v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu, a lze důvodně předpokládat, že se tato osoba bude dopouštět i nadále domácího násilí vůči ohrožené osobě.

Ohroženou osobou je osoba, proti které směřuje domácí násilí ze strany násilné osoby¹⁶. Jedná se většinou o osobu, která společně s násilnou osobou obývá byt nebo dům, popřípadě jsou či byli spolu s násilnou osobou v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu¹⁷.

Oběť domácího násilí má na pachatele, který je jejím manželem, druhem nebo dospělým dítětem atd., hlubokou psychickou vazbu, proto v některých případech domácí násilí z různých důvodů snáší (upadne např. do stavu naučené bezmoci). Společným rysem domácího násilí je, že pachatel zneužívá postavení, které má ve vztahu k osobám, jež jsou s ním spojeny materiální nebo citovou závislostí¹⁸.

Na jedné straně stojí násilník závislý na alkoholu ze sociálně slabé rodiny, na druhé agresor s vysokoškolským titulem, dobře postavený a materiálně zajištěný, který používá rafinovanější formy týrání a dává si záležet, aby následky násilí nebyly vidět. I u žen (obětí domácího násilí) se setkáváme na jedné straně s osobami prakticky bez dokončeného vzdělání, s osobami dlouhodobě pečujícími o rodinu a žijícími tak v určité sociální izolaci (většinou vytvořené v důsledku násilného vztahu), na druhé se ženami zastávajícími významné funkce i úspěšnými podnikatelkami.¹⁹

¹⁶ ZP PP č. 179/2006, kterým se stanoví postup příslušníků Policie ČR v případech domácího násilí

¹⁷ Důvodová zpráva ze dne 13.5.2006 – vymezení pojmů

¹⁸ Vykopalová, H. Násilí v rodině. Kriminalistika, 2001, č. 4, vychází mimo jiné z toho, že domácí násilí, neboli násilí v rodině, je velmi závažným patologickým společenským jevem s vysokou latencí. Má řadu různých projevů a forem: psychické násilí, fyzické násilí a sexuální násilí a jejich kombinace, zahrnující všechny členy rodiny: ženy, děti, muže, seniory.

¹⁹ Spoustová, I., Co je domácí násilí?, proFem o.p.s., konzultační středisko pro ženské projekty, Praha 2005, str. 10

1.4 Společné obydlí

Společným obydlím se rozumí byt nebo dům, který násilná a ohrožená osoba obývají společně, přičemž se vyžaduje jen faktický stav společného bydlení, nikoliv vedení společné domácnosti; právním titulem společného bydlení může být např. vlastnictví nemovitosti, nájemní či podnájemní vztah, ale i faktické společné bydlení na základě rodinných i jiných vztahů²⁰.

1.5 Vykázání a vykázaná osoba

Vykázáním se rozumí zásah do soukromého vztahu v podobě možnosti vykázat násilnou osobu na dobu určenou z bytu nebo domu společně obývaného s ohroženou osobou, jakož i z jeho bezprostředního okolí. Jde o rozhodnutí Policie ČR (podle § 21a zákona o Policii ČR) nebo předběžné opatření soudu (podle § 74b o.s.ř.)²¹.

Vykázání představuje opatření preventivní a subsidiární (podpůrné) povahy, jelikož se užije pouze tehdy, nelze-li jeho účelu, tj. Zajištění náležité ochrany a bezpečnosti ohrožené osoby, dosáhnout jinak. Vykázání ze společného obydlí i o zákazu vstupu se rozhoduje bez souladu ohrožené osoby a že dobu vykázání, resp. Zákazu vstupu nelze zkrátit. Rozhodnutí o vykázání je rozhodnutí správní, proti němuž je možnost podat odvolání ve lhůtě 15 dní, které však nemá odkladný účinek, tudíž lze vykázat násilnou osobu bezodkladně.

Vykázanou osobou se rozumí násilná osoba, vůči které bylo rozhodnuto o uplatnění institutu policejního vykázání podle § 21a zákona o Policii ČR nebo vykázání jako předběžného opatření soudu podle § 74b o.s.ř.

Podrobněji o institutu vykázání se zabývá kapitola 3.1 .

²⁰ ZP PP č. 179/2006, kterým se stanoví postup příslušníků Policie ČR v případech domácího násilí

²¹ Důvodová zpráva ze dne 13.5.2006 – vymezení pojmů

2 Domácí násilí ve vybraných evropských zemích

Pro navázání vysvětlení pojmů z první kapitoly vysvětluje druhá kapitola, jak definují domácí násilí v jiných evropských zemích, jako je Velká Británie, Nizozemí a Finsko. Z následujícího je již patrné, že na problematiku domácího násilí pohlíží každý jinak. Ve všech případech však převažuje zájem rodiny nad zájmem potrestání pachatele. Zahraniční prameny potvrzují přání oběti, zejména u lehčích forem násilí, řešit konflikt, avšak nikoliv bezpodmínečně prostředky trestního práva²². Oběti často akcentují pomoc místo trestu.

Jednotná normativní definice domácího násilí, z níž by vyvěraly právní úpravy ochrany před tímto negativním společenským jevem v jednotlivých zemích, neexistuje. Rozdíly mezi jednotlivými definicemi jsou patrné jednak v míře konkretizace, jednak v jednotlivých způsobech chová, některé je za násilí považováno.

Dosud ujednána či stanovena nebyla ani jednotná právní terminologie týkající se této oblasti. V mezinárodněprávních dokumentech, vnitrostátních zahraničních právních úpravách a odborné literatuře se tak při popisu zkoumaného jevu můžeme setkat s poměrně pestrá paletou užívaných více či méně adekvátních pojmů, mezi něž patří zejména: v mezinárodněprávních dokumentech uváděné termíny – „násilí vůči ženám“ (violence against women), „rodově podmíněné násilí“ (gendered based violence), „zneužívání žen, manželek“ (woman, wife abuse), „zneužívání v partnerském vztahu“ (spouse abuse), „bitá žena“ (battered woman); v krajinách s angloamerickým systémem práva zavedený pojem – „domácí násilí“ (domestic violence); v německy hovořících zemích vytvořený termín – „násilí uvnitř rodinného kruhu“ (Gewalt in der Familie, inter family violence)²³.

²² Bílý kruh bezpečí, o. s., Domácí násilí – přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích, Studie, 2002, str. 8

²³ konkrétně lze tyto termíny nalézt v těchto dokumentech: Convention on the Elimination

2.1 Definice domácího násilí a souvisejících pojmů a způsoby ochrany

2.1.1 Velká Británie

Ve Velké Británii neexistuje jednotná definice, která by přesně vymezovala pojem domácí násilí. Definice domácího násilí se, pokud se týče právních, ekonomických a psychických následků, liší od osoby k osobě. Ne všechny skutky spáchané v rámci domácího násilí mohou být označeny za trestný čin, přesto jsou jednání dosahující intenzity trestného činu v případech domácího násilí nápadná a vysledovatelná.

Londýnská policie

Pro účely definování domácího násilí přijala Metropolitní policie (policie města Londýna) definici Association of Chief Police Officers, která zní: „*Jakýkoliv výskyt ohrožujícího chování, násilí nebo zneužití (psychického, fyzického, sexuálního, ekonomického nebo emocionálního) mezi dospělými osobami, které jsou nebo někdy v minulosti byly intimními partnery nebo členy jedné rodiny, a to bez ohledu na pohlaví.*“²⁴

Případy domácího násilí jsou pro účely práce londýnské police zařazeny společně s rasově motivovanými a homofóbními delikty do skupiny tzv. Hate Crime, tzn. deliktů motivovaných nenávistí. Tyto delikty jsou definovány jako delikty, kde faktorem rozhodujícím o tom, kdo bude viktimizován, je předsudek pachatele proti určité identifikovatelné skupině osob.

of All Forms of Discrimination against Woman (CEDAW) – Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (č. 62/1978 Sb.), Declaration on the Elimination of Violence against Women – Deklarace OSN o odstranění násilí na ženách z roku 1993; Doporučení Výboru ministru Rady Evropy č. 85 z roku 1985; Rezoluce Evropského parlamentu o násilí z roku 1986; Závěrečné usnesení konference OSN o lidských právech ve Vídni z roku 1993; Akční program 4. Světové konference žen OSN, konané v Pekingu v roce 1995. Další pojmy používané v mezinárodněprávních dokumentech a odborné literatuře a jejich vymezení možno najít např. v L. Heise, L., Pintaguy, J., Germain, A.: Násilí páchané na ženách, Skrytá újma na zdraví, Študijný materiál vypracovaný pre Svetovú banku, Pro Família, Aspekt, Humenné 1998, str. 53 a násl.; Domáci násilí – přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích, Studie, Bílý kruh bezpečí, o.s., 2002.

²⁴ Bílý kruh bezpečí, o. s., Domáci násilí – přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích, Studie, 2002, str. 10

Policejní intervence ve Velké Británii

Ve Velké Británii má policie při řešení případů domácího násilí přiznány stejné pravomoci jako v případě jiných deliktů (Zákon o deliktech proti osobě z roku 1861, Policejní a trestní zákon o svědčích z roku 1984). Mezi povinnostmi policie patří mimo jiné: reagovat co nejrychleji na volání o pomoc, zajistit bezpečnost ženy a dětí, zatknout muže, je-li k tomu důvod, zajistit lékařské ošetření, odkázat ženu na bezpečný azyl, informovat oběť o propuštění obviněného z vazby, uchovávat záznamy všech incidentů. Případy domácího násilí vyšetřují specializovaní policisté. Pachatel může být preventivně zadržen rovněž proto, aby se zabránilo dalším možným útokům na ženu či dítě. Většina policejních složek má pro svůj postup přesné směrnice, které stanoví, jak v daném případě reagovat (a kde je mimo jiné např. i uvedeno, že pachatel musí být držen v jiném pokoji, pakliže je vyslýchána oběť apod.).²⁵

Občanskoprávní instituty

Ve Velké Británii se v souladu s ustanoveními Zákona o právu rodinném z roku 1996 vydat zákaz obtěžování a soudní příkaz týkající se užívacích práv k bytu, jehož obsahem mohou být ustanovení týkající se vystěhování násilníka z předmětného bytu. Podle aktuálního znění Zákona o dětech z roku 1989 lze vydat soudní příkaz k opuštění domu ve prospěch ochrany dítěte. Porušení soudního zákazu či příkazu je trestným činem, za který je možno uložit trest odnětí svobody ve výši až pěti let, což znamená, že patří mezi skupinu trestných činu odůvodňujících zatčení pachatele.

Policie v Severním Irsku

Policie v Severním Irsku používá definici, která zní: *„Jakákoliv hádka, ostrý spor nebo potyčka, včetně násilí mezi členy rodiny nebo domácnosti. Domácí násilí se vyskytuje při rodinných rozepřích, kdy jednotlivec nebo více osob způsobí nebo se pokusí způsobit fyzickou újmu jinému členu rodiny nebo*

²⁵ Více např.: Platné právní normy – Velká Británie In: Domácí násilí – přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích, Studie, Bílý kruh bezpečí, o.s., 2002

domácnosti (včetně bývalého partnera). Domácí násilí zahrnuje také jiné než fyzické násilí, např. pokračující verbální zneužívání, emocionální zneužívání, zbavení sociálních vazeb nebo finančních prostředků.“²⁶

Policejní intervence v Severním Irsku

Královská policie Severního Irsku se zavazuje poskytovat zevrubné služby obětem domácího násilí. Případy domácího násilí řeší důstojníci pro domácí násilí podle policejních směrnic. Policisté mají oprávnění násilného člena rodiny zatknout a zahájit proti němu trestní řízení, jejich pravomoci v těchto případech jsou přesně stanoveny.²⁷

Občanskoprávní instituty

V Severním Irsku se v souladu s ustanoveními zákona o domácím násilí, který nabyl účinnosti dne 1. března 1996, může osoba poškozená nebo ohrožená domácím násilím u soudu domáhat vydání:

- bezpečnostního opatření, které spočívá v zákazu použití násilí nebo výhrůžek násilím. Pokud pachatel bydlí odděleně od oběti, je vysloven zákaz sledování a přiblížení se k domu. Tento zákaz může být vysloven až na dobu pěti let;
- výjimečného opatření vykázání násilníka z domu nebo bytu. Toto opatření může být vydáno až na dobu tří let;
- předběžného výjimečného opatření, kterým soud pachateli násilí prikazuje opustit byt nebo dům s okamžitou platností;
- ochranného opatření, které má podobné účinky jako opatření bezpečnostní.

Porušení těchto opatření je hodnoceno jako trestný čin²⁸.

²⁶ Bílý kruh bezpečí, o. s., Domácí násilí – přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích, Studie, 2002, str. 11

²⁷ Více např.:“ Martinková, M., Macháčková, R.: Vybrané kriminologické a právní aspekty domácího násilí, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha, 2001, str. 174 a násl.

²⁸ Více např.: Zákon o domácím násilí v Irsku In: Domácí násilí - přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích, Studie, Bílý kruh bezpečí, o.s., 2002, str. 113 a násl.

Trestněprávní instituty

Domácí násilí má samostatně definovanou skutkovou podstatu a tedy je ze zákona trestné²⁹. Osobám ohroženým násilím poskytuje Zákon o domácím násilí pomoc formou odstupňovaných omezujících soudních opatření, jejichž porušení je trestné. „Bezpečnostní opatření“ rovná se nařízení soudu, kterým je násilné osobě zakázáno použití násilí nebo výhrůžek násilím, ale nevykazuje násilníka z domu či bytu. Oproti tomu „výjimečným opatřením“ může být pachatel soudem přímo vykázán z domu či bytu a to až na dobu tří let. Zákon se vztahuje na poměrně široký okruh osob, zahrnuje sezdané páry, páry žijící ve společné domácnosti po dobu alespoň 6 měsíců, na rodiče zletilých dětí a další osoby, které žijí ve společné domácnosti, a rovněž děti. Za specifických podmínek se může dožadovat ochrany podle citovaného zákona rovněž zdravotnické zařízení.³⁰

2.1.2 Nizozemí

Definice domácího násilí pro policejní účely je *násilí páchané na oběti někým z kruhu rodiny*. Rozlišuje se psychické a fyzické násilí, (i násilí sexuální), k dalším formám násilí je zahrnuto zanedbávání, sexuální zneužívání, porušování práv a finanční vykořisťování.

Policejní intervence v Nizozemí

V Nizozemí je na každém okrsku jeden specialista na domácí násilí. Pokud si oběť žádá přítomnost policistky, je snaha jí vyhovět. Policie přijímá všechna trestní oznámení, která dokumentuje a současně nabídne oběti kontakt na pomáhající organizace. Policisté jsou oprávněni vstupovat do bytu, pokud k tomu dá ten, kdo policii volá, souhlas. Každý řadový policista musí vědět, jak v případech domácího násilí postupovat.

²⁹ Zákon o domácím násilí, který nabyl účinnosti dne 1.3.1996. Za domácí násilí je považováno „každé fyzické nebo sexuální násilí proti členu rodiny“.

³⁰ Více např.“ Martinková, M., Macháčková, R.: Vybrané kriminologické a právní aspekty domácího násilí, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha, 2001, str. 174 a násl.

Trestněprávní instituty

Speciální zákon na ochranu před domácím násilím v Nizozemí neexistuje. Jednání v rámci domácího násilí jako kterékoliv jiné sexuální nebo psychické násilí. V určitých případech (u trestných činů ublížení na zdraví a týrání) bývá domácí násilí posuzováno jako přitěžující okolnost. Trestní stíhání je zahájeno bez souhlasu poškozené, i když je pachatelem osoba blízká. Holandský trestní zákon obsahuje oproti jiným právním úpravám nezvyklou skutkovou podstatu trestného činu „slídění“. Toho se dopouští ten, „kdo záměrně, svévolně a opakovaně sleduje druhou osobu, a tím tomu, kdo je sledován, působí emoční utrpení nebo v něm vzbuzuje strach z násilného útoku“. V Nizozemí převládá tendence vidět domácí násilí spíše jako sociální problém než jako trestný čin, z čehož mimo jiné vyplývá i snaha policie prioritně ochránit oběť, instruovat ji na specializovanou nevládní organizaci apod. Velká pozornost je přikládána výcviku policistů v tomto tématu s cílem, aby každý řadový policista věděl, jak v případech domácího násilí postupovat.³¹

2.1.3 Finsko

Pro násilí, které se vyskytuje v rámci blízkých mezilidských vztahů, se v současnosti používá několik částečně nevyjasněných a vzájemně se překrývajících termínů. Do slovníku v této oblasti kromě domácího násilí pronikly například i pojmy jako partnerské násilí a násilí v blízkém vztahu.

Domácím násilím se obvykle míní ublížení na zdraví v partnerském vztahu, jehož obětí je žena a pachatelem muž. Tato forma násilí je běžnou, nikoliv však jedinou formou domácího násilí, neboť také rodiče mohou týrat své děti, ženy muže, děti své rodiče nebo sourozence. Pro policejní účely je nevhodnější definice, podle níž je *domácím násilím veškeré fyzické, sexuální nebo psychické násilí či jeho hrozba namířené v rámci rodiny jedním jejím členem na druhého. Násilné jsou ty činy, které se dějí proti vůli oběti a které jí působí utrpení.*

³¹ Více např.: Domácí násilí – přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích, Studie, Bílý kruh bezpečí, o.s., 2002, str. 29.

Definice je širší než tradiční pojem domácího násilí, protože obsahuje také násilí psychické. Nejasnosti v použití termínů působí i to, že těsně před koncem partnerského vztahu i po jeho skončení dochází k mnoha případům ublížení na zdraví, jejichž popis pomocí výše zmíněných pojmů může být obtížný.

2.2 Srovnání problematiky domácího násilí v evropských zemích

Ve většině evropských států postihuje případy domácího násilí na základě ustanovení trestněprávních předpisů, např. jako je ublížení na zdraví či znásilnění. **Speciální trestněprávní úpravu** reflektující násilí v partnerských vztazích či trestní odpovědnost za znásilnění v partnerském/manželském svazku upravují trestní kodexy ve Švédsku, Rakousku, Finsku a Německu. Pozoruhodné je, že právní řády některých evropských států dosud vykazání neumožňují (např. Řecko, Maďarsko, Nizozemí či Polsko), a naopak jinde je jeho použití podmíněno souhlasem např. státního zástupce (Lucembursko) nebo oběti (Švédsko). Vykazání jako institut preventivního charakteru, je zakotveno většinou v rámci zvláštních právních předpisů (Rakousko, Švédsko).

V Rakousku je institut vykazání používán již od roku 1997, kdy platí spolkový zákon na ochranu před domácím násilím³². Stejně jako v novém českém zákoně, který se rakouskou úpravu inspiroval, jde o opatření preventivní povahy, avšak přijmout toto opatření může řadový policista, což v české právní úpravě zákona č. 135/2006 Sb. není vyřešeno, a problém musí upravovat ZP PP č. 179/2006. Vykazání v Rakousku není podmíněno souhlasem oběti a může se vztahovat i na další prostory mimo společné obydlí (např. místo pracoviště oběti, mateřská škola apod.). Fungování intervenčního centra na podporu a ochranu obětí domácího násilí zajišťují nevládní instituce a v každé spolkové zemi je zřízeno jedno intervenční centrum (celkem 9). Policie s nimi spolupracuje a předává jim také dokumentaci případů domácího násilí. Institut vykazání je v Rakousku využíván velmi často a policisté při ukládání tohoto

³² Spolkový zákon na ochranu před domácím násilím – GeSchG, Spolková sbírka zákonů 759, ročník 1996, ze dne 30. prosince 1996

preventivního opatření používají rovněž typový dotazník SARA. V Rakousku byla v nedávné době přijata také nová právní úprava, podle které mají oběti domácího násilí právo na právní a sociální asistenci v trestním řízení. Právní a sociální asistence oběti v trestním řízení je poskytována i nevládními organizacemi. O tomto právu, jakož i o dalších právech oběti, je policie povinna oběť vždy informovat. „Tato praxe je v ČR známa jen ve velmi závažných případech domácího násilí, většinou je oběť v roli poškozené zastupována advokátem.“

Od 1. července 2006 je v rakouském právním řádu v rámci novely trestního zákona upraven rovněž postih jednání, které lze nazvat jako „stalking“ – tedy pronásledování či permanentní psychický či morální nátlak nebo zásah do privátní sféry oběti, v případech domácího násilí. Ve většině evropských zemí neobsahují relevantní právní předpisy trestní postih různých forem „stalkingu“ (např. Estonsko, Řecko, Maďarsko, Lucembursko a Polsko), avšak probíhají zde diskuse o případných změnách v tomto směru. Některé právní řády evropských států definují postih protiprávního jednání ve vztahu k ochraně soukromí ohrožené osoby (např. Finsko, Lucembursko či Francie). V Německu je na úrovni federálního parlamentu diskutován návrh týkající se zakotvení definice a postihu „stalkingu“ v rámci trestního kodexu. V Německu a Finsku je kriminalizace „stalkingu“ v určitém smyslu postihnuta na základě tzv. porušení restriktivních (či omezujících) opatření, ukládaných v souvislosti s domácím násilím. V České republice bychom jednání spadající pod pojem „stalking“ mohli podřadit pod širší kontext ustanovení §215a trestního zákona. Tzv. porušení omezujících opatření pak koresponduje s nerespektováním zákazu vstupu uloženého vykázané osobě, tedy následným porušením ustanovení § 171 trestního zákona. Role a úkoly policie jako bezpečností, ale i preventivní složky státu v případech domácího násilí jsou v mnoha evropských zemích zakotveny v odpovídajících právních předpisech a také jsou většinou na všech (i nejnižších) úrovních policisté proškolení a trénováni, jak v případech domácího násilí postupovat. Právě policie je ve většině evropských států oprávněna rozhodnout o vykázání za předpokladu, že jsou splněny zákonné podmínky (Rakousko,

Finsko, Německo). V některých státech je rozhodnutí o vykazání podmíněno souhlasem státního zástupce či prokurátora (Lucembursko), příp. i rozhodnutím soudu (Francie). Důležitou úlohu má policie při úzké spolupráci s intervenčními centry či nevládními organizacemi, tak aby ohrožená osoba byla řádně a dostatečně obeznámena se situací, ve které se nachází, a informována o dalších možných řešeních. Intervenční centra, azylové domy či jiná zařízení zaměřené na pomoc obětem domácího násilí existují v mnoha státech EU. Ve Švédsku byl kupříkladu již v roce 1994 založen fond na podporu obětí případů domácího násilí, který je řízen nevládní organizací. Zajímavostí je, že do tohoto fondu jsou určitou finanční částkou povinni přispívat také odsouzení pachatelé domácího násilí. V mnoha evropských státech se v praxi uplatňují také mediační programy, přispívající k řešení sporu mezi obětí a násilnou osobu/pachatelem, jako forma mimosoudního vyrovnání (např. Rakousko, Finsko, Německo a Francie).

3 Právní úprava ochrany před domácím násilím v ČR

Dne 14. března 2006 schválil český parlament zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Tento zákon obsahuje prakticky jen paragrafy, kterými se mění jiné zákony: zákon o Policii ČR, občanský soudní řád, trestní zákon a zákony o sociálním zabezpečení. Důvodová zpráva k návrhu zákona výslovně uvedla, že návrh „usiluje o jednoznačné vyhranění postoje státu, který formou institutu vykázání dává jednoznačně najevo vůli upřednostňovat právo na ochranu života, zdraví a lidské důstojnosti před ochranou vlastnických či užívacích práv.“ Nový zákon se v mnoha inspiroval zahraniční právní úpravou.

Právní úprava **ochrany před domácím násilím je zakotvena v z. č. 135/2006 Sb.**, který je účinný od 1. 1. 2007. Tvůrci zákona vycházeli při jeho tvorbě z následujících zásad. **Zásada priority práv**³³ vyplývá z předpokladu, že zásah do soukromoprávních vztahů v případech domácí násilí je nezbytný k ochraně zdraví, života, práv a svobod ostatních ohrožených osob. **Zásada subsidiarity**³⁴ stanoví, že bezpečnost osoby ohrožené násilím je zajištěna opatřeními netrestní povahy a zákon se užije pouze tehdy, nelze-li postupovat dle zvláštních právních předpisů (zejména dle ustanovení trestního řádu), trestní právo má pak subsidiární roli. Opatření definovaná v zákoně (vykázání či předběžné opatření) mají povahu preventivní reakce na nebezpečné chování násilné osoby, resp. hrozící útoky, což vyplývá ze **zásady hrozby nebezpečí**³⁵.

³³ *zásada priority práv* – zásah do soukromé sféry je přípustný, pokud je podle hodnotového řádu demokratické společnosti nezbytný, zvláště pak k ochraně zdraví, života, práv a svobod jiných ohrožených osob,

³⁴ *zásada subsidiarity* – bezpečnost osoby ohrožené násilím je zajištěna opatřeními netrestní povahy a navrhovaná úprava se užije pouze tehdy, nepřichází-li v úvahu postup podle zvláštních předpisů (zejména trestního řádu – např. ustanovení § 67 a násl. role trestního práva je rolí subsidiární,

³⁵ *zásada hrozby nebezpečí* – navrhovaná opatření je třeba chápat jako preventivní reakci na nebezpečné chování násilné osoby z hlediska rizika hrozby budoucích útoků,

Zásada přiměřenosti a minimalizace zásahů³⁶ řeší otázku míry použití zásahu policisty v případech domácího násilí tak, aby co nejméně zasahovaly do ústavně zaručených práv a svobod. Fungování celého systému ochrany před domácího násilí má zabezpečit také výměna informací zejména mezi Policií ČR, orgánu sociálně právní ochrany a intervenčním centrem, jak vyplývá ze **zásady výměny informací³⁷**.

Zákon lze rozčlenit na tři stěžejní pilíře:

- a) rozhodování o institutu vykázaní a role policie,
- b) rozhodnutí o předběžném opatření soudu a
- c) pomoc obětem DN – úloha intervenčních center

3.1 Institut vykázaní

Podstatou zákona je zakotvení možnosti pro zásah státu do vztahu osob, mezi nimiž dochází k domácímu násilí, a to na základě vykázaní agresora na přiměřenou dobu z obydlí společně sdíleného s ohroženou osobou. Vykázání představuje opatření preventivní a subsidiární (podpůrné) povahy, jelikož se užije pouze tehdy, nelze-li jeho účelu, tj. zajištění náležité ochrany a bezpečnosti ohrožené osoby, dosáhnout jinak. Dostáváme se tedy k institutu vykázaní v souvislosti s rozhodováním policie v případech domácího násilí.

Vykázání jako zákonné preventivní opatření je známé i v řadě evropských států (např. Rakousko, Německo, Švédsko, Itálie či Velká Británie) a v ČR o takovémto opatření od ledna 2007 rozhodují příslušníci Policie ČR³⁸.

³⁶ *zásada přiměřenosti a minimalizace zásahů* - druh, trvání a intenzita zásahu policisty se určí podle míry požadavku účinné preventivní ochrany tak, aby co nejméně zasahovaly do ústavně zaručených práv a svobod. Zvláštní ohled je třeba brát na osoby nezletilé, staré a tělesně nebo mentálně a handicapované,

³⁷ *zásada výměny informací* – aby nastavený systém ochrany před domácím násilím dobře fungoval, je nutné zajistit výměnu informací zejména mezi Policií České republiky, orgány sociálně právní ochrany dětí a intervenčními centry.

³⁸ §§ 21a – 21d, z. č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů

V rámci interního aktu řízení Policie ČR je dnem 1. ledna 2007 účinný závazný pokyn policejní prezidenta ČR č. 179 ze dne 27. listopadu 2006, kterým se stanoví postup příslušníků Policie ČR v případech domácího násilí. Důležité je, že o vykazání ze společného obydlí i o zákazu vstupu se rozhoduje bez souhlasu ohrožené osoby a že dobu vykazání, resp. zákazu vstupu nelze zkrátit. Rozhodnout o vykazání³⁹ je oprávněn policista služebně zařazený u Policie ČR obvodního (místního) oddělení a Policie ČR oddělení železniční policie vyjma policistů zařazených u hlídkové služby. Je-li konáno prověřování nebo vyšetřování věci policejními orgány služby kriminální policie a vyšetřování, rozhoduje o vykazání policista služebně zařazený u tohoto policejního orgánu. Policisté jsou při rozhodování o vykazání úředními osobami oprávněnými konat úkony správního orgánu⁴⁰, jde o vykazání z úřední povinnosti (nejde o možnost, ale povinnost policie vykazat).

Policisté, kteří se dostávají k případům domácího násilí velmi často a mají poměrně dostačující informace k okamžitému řešení vzniklé situace, mohou vyhodnotit situaci na místě a předejít tak efektivněji případnému nebezpečnému útoku, který v budoucnu hrozí. Policie tak je schopna rychle a spolehlivě posoudit nutnost zákroku v podobě vykazání či přijetí jiného vhodného opatření.

Adekvátním opatřením se rozumí zejména:

- a) vykazání,
- b) zajištění násilné osoby⁴¹ na dobu nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody,
- c) umístění násilné osoby, která je pod vlivem alkoholu nebo návykové látky, do záchytné stanice⁴²,
- d) zadržení násilné osoby, která je podezřelá ze spáchání trestného činu⁴³,
- e) zajištění prevozu ohrožené osoby do bezpečí (azylové domy, přátelé, příbuzní, apod.).

³⁹ § 21a odst. 1 a 2 z. č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁰ § 15 odst. 2 z. č. 55/2004 Sb.

⁴¹ § 14 z. č. 283/1991 Sb.

⁴² § 17 z. č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

⁴³ § 76 z. č. 141/1961 Sb.

Rozhodnutí o vykázání je rozhodnutí správní, proti němuž je možnost podat odvolání ve lhůtě 15 dní, které však nemá odkladný účinek, tudíž lze vykázat násilnou osobu bezodkladně. Preventivní charakter vykázání poskytuje ohrožené osobě 10denní lhůtu⁴⁴, během níž je násilná osoba z bytu vykázána a ohrožené osobě je dána možnost obrátit se na soud se žádostí o předběžné opatření, na jehož základě lze prodloužit vykázání o jeden měsíc. Rozhodnutí o vykázání spolu s úředním záznamem o provedených úkonech a opatřeních jsou doručeny vykazané i ohrožené osobě, příslušnému intervenčnímu centru a nacházejí-li se v rodině děti, doručují se tyto dokumenty též příslušnému orgánu sociálněprávní ochrany dětí.

Podle § 21c z. č. 283/1991 Sb., o Policii ČR v platném znění je vykazaná osoba povinna vydat policistovi klíče od společného obydlí, zároveň má však právo vzít si všechny věci osobní potřeby, osobní cennosti a dokumenty, popř. si tyto věci nebo věci nezbytné pro podnikání vyzvednout za dozoru policisty z bytu, a to do 24 hodin od výkonu rozhodnutí o vykázání. Vykazané osobě poskytne policista informace o možnostech dalšího ubytování, jakož o jejím právním postavení, právech a povinnostech a dalším možném postupu ve věci.

Ohrožená osoba je poučena o možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření⁴⁵ a možnosti využití služeb různých zařízení, zabývajících se pomocí obětem domácího násilí. Policie je povinna kontrolovat dodržování rozhodnutí o vykázání, a to ve lhůtě do 3 dnů od rozhodnutí o vykázání. Jestliže vykazaná osoba nerespektuje uložený zákaz, lze uplatnit postup dle § 171 tr. zákona⁴⁶.

⁴⁴ Důvodová zpráva k zákonu k desetidenní lhůtě o tom uvádí, že tato délka byla zvolena v souvislosti se zkušenostmi z uplatňování rakouské právní úpravy, která nejprve stanovila lhůtu sedmidenní a posléze ji prodloužila na desetidenní. Důvodem byla skutečnost, že během sedmi dnů, tedy pěti pracovních, nebyla ohrožená osoba schopna uvědomit si svou situaci, navázat vztah s intervenčním centrem a zároveň zahájit případné právní kroky, kterými by se obrátila na soud se žádostí o prodloužení takové lhůty.

⁴⁵ § 76b z. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve znění pozdějších předpisů a § 21c odst. 3, z. o policii

⁴⁶ § 171 tr. zákona – „Maření výkonu úředního rozhodnutí“

3.2 Předběžné opatření

Další změnou v oblasti domácího násilí je možnost ohrožené osoby podat návrh na vydání předběžného opatření, které by v praxi mělo navazovat na policejní rozhodnutí o vykázání. O návrhu na vydání předběžného opatření je povinen soud (příslušný okresní soud, v Praze obvodní soudy, v Brně městský soud) rozhodnout do 48 hodin od jeho podání. Tento návrh lze podat nezávisle na skutečnosti, zda bylo, či nebylo policejním orgánem rozhodnuto o vykázání. Předběžným opatřením může soud násilné osobě uložit, aby dočasně opustila byt nebo dům společně obývaný s ohroženou osobou a zdržela se setkávání s ohroženou osobou a navazování kontaktů s ní⁴⁷. Doba trvání předběžného opatření dle § 76b odst. 1 občanského soudního řádu je stanovena na jeden měsíc s možností prodloužení. Pokud ohrožený o takové prodloužení požádá, neskončí předběžné opatření dříve, než soud o jeho návrhu na prodloužení rozhodne. Předběžné opatření však zanikne nejpozději uplynutím jednoho roku od okamžiku jeho nařízení. V zájmu potencionální oběti je zde důležitá rychlost: usnesení o předběžném opatření se vyhlásí účastníkům teprve při provedení jeho výkonu (až když se do společenského obydlí dostaví soudní vykonavatel). Nekoná se tedy žádné obesílání k soudnímu jednání, žádné čekání na doručení a vrácení dodejek apod. Účastníkům, kteří nebyli při provedení výkonu přítomni, se usnesení doručí až dodatečně, společně s vyrozuměním, že už bylo vykonáno.

I u soudního předběžného opatření musí ten, proti němuž opatření směřuje, odevzdat při výkonu rozhodnutí klíče od společného obydlí soudnímu vykonavateli. Také protivení se proti soudnímu předběžnému opatření může být trestáno jako maření úředního rozhodnutí dle § 171 tr. zákona. Předběžné opatření mimo jiné poskytuje ohrožené osobě možnost, aby podala návrh na úpravu poměru k nezletilým dětem, na rozvod manželství či návrhy ohledně společného bydlení, a aby přitom nebyla přítomným násilníkem vystavena výhrůžkám či jinému nátlaku, např. vzetí svého návrhu zpět.

⁴⁷ § 76b odst. 1, občanský soudní řád

Aby soud vydal usnesení o předběžném opatření, je nutné to soudu navrhnout. Návrh je možné napsat a doručit do podatelny soudu. Lze se také dostavit k soudu a nadiktovat tam podání do protokolu. Před tím, než se ohrožený obrátí na policii a zejména na soud, mu může velmi prospět právní pomoc. Ta může být i bezplatná a poskytují ji zejména nevládní organizace, ale i orgány státu a obce. Právní poradenství není úkolem policie ani soudu, ty účastníky pouze poučují o jejich procesních právech.

3.3 Intervenční centra

Bezprostřední, individuální psychologickou a sociální pomoc osobám ohroženým domácím násilím poskytují intervenční centra, která jsou zřízena na základě zákona⁴⁸. Intervenční centra mají v novém systému řešení problematiky domácího násilí velmi významnou funkci, protože jednak poskytují zejména následnou sociální, lékařskou, psychologickou a právní pomoc ohrožené osobě a zároveň plní úkoly koordinační a informační mezi policií, obecní policií, orgány sociálněprávní ochrany dětí, obcemi, nestátními a charitativními organizacemi. Intervenční centra jsou financována z rozpočtu ministerstva práce a sociálních věcí a z rozpočtu krajů. Intervenční centra získávají rovněž přesnou dokumentaci o konkrétním případě domácího násilí, na jejímž základě budou dále jednat⁴⁹. Intervenční centrum je dle zákona povinno do 48 hodin od doručení podnětu či bezodkladně poté, co se dozví o ohrožené osobě, ji kontaktovat. Intervenční centra jsou součástí systému prevence před domácím násilím a poskytují vedle azylových domů či jiných obdobných zařízení shora uvedenou pomoc, avšak obrátit se na intervenční centrum může ohrožená osoba či kdokoli jiný nejen v případech vykazování násilné osoby policií.

⁴⁸ zákon č. 135/2006 Sb. zřídil intervenční centra na úrovni krajů

⁴⁹ § 74b odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

Azylové domy

Azylový dům je především bezpečné místo, kam se může týraná žena uchýlit před násilím v případě, že nemá rodinné příslušníky nebo přátele, kteří by ji mohli ubytovat. V azylovém domě se může žena zotavit z následků násilí a začít se rozhodovat sama za sebe o tom, co chce dělat v budoucnosti, popř. ho využít jako odrazový můstek pro vybudování nového života.

Důvodová zpráva k zákonu č. 135/2006 Sb. uvedla, že „...v ČR existuje cca 120 azylových domů, z toho je 31 zařízení zaměřeno na pomoc týraným ženám a 57 na pomoc týraným ženám s dětmi, kapacita těchto 88 specializovaných azylových domů je cca 1 120 míst a všechny jsou stále obsazené“.

Církev

Křesťanství má jednoznačné poselství. Bible učí o pomoci těm, kdo to potřebují, o poskytnutí přístřeší těm, kdo jsou bez domova a o konejšení těch, kdo trpí. Mnohé společenství, pokud bude osloveno, proto oběti domácího násilí pomůže. Pomoc asi nebude tak organizovaná jako pomoc celostátních organizací, zato bude mít osobní charakter.⁵⁰

3.4 Úskalí nové právní úpravy

Zákon je založen na prevenci případů domácího násilí a pomoci obětem tohoto protiprávního jednání. Právní úprava jednoznačně formou institutu vykázaní preferuje právo na život, zdraví a lidskou důstojnost a jeho ochranu před ochranou vlastnických či užívacích práv. Cílem nového právního předpisu je rovněž poskytnout ohroženým osobám odpovídající právní prostředky ochrany, které by efektivně pomohly řešit jejich situaci. Řešení problematiky domácího násilí se tak přesouvá z oblasti represivního do oblasti prevence a intervence státu. Odůvodněnost zásahu státu do partnerských vztahů, kde se vyskytuje domácí násilí, je možné dovodit zejména z čl. 7 Listiny základních práv a svobod (LZPS),

⁵⁰ Conwayová, H.L., Domácí násilí, Albatros, Praha 2007, str. 92

který deklaruje právo na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí a zákaz krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení, či z čl. 8 LZPS, který zaručuje osobní svobodu. Institut vykázání je určitým zásahem do ústavně zaručených práva svobod násilné osoby, zejména do práva na nedotknutelnost jejího obydlí a vlastnického práva⁵¹. K tomuto zásahu však dochází za účelem zajištění práva na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí i osobní svobody osoby ohrožené. I když práva a svobody zaručená LZPS mohou být omezena pouze zákonem (viz. čl. 4 LZPS), lze dle judikatury Ústavního soudu ČR⁵² může k omezení základních práv či svobod, i když jejich ústavní úprava omezení nepředpokládá, dojít právě v případě jejich kolize. Jak vyplývá rovněž z čl. 4 LZPS, základních práv a svobod musí být šetřeno nejenom při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod, nýbrž také analogicky v případě jejich vzájemné kolize. Aplikací vykázání však nedochází ke zbavení osobní svobody násilné osoby, ale pouze k omezení svobody pohybu. V případě aplikace institutu vykázání nedochází ke zbavení osobní svobody násilné osoby, nýbrž k jejímu omezení, resp. omezení svobody pohybu. Její omezení přitom připouští sama Listina základních práv a svobod⁵³. Samotný zásah do nedotknutelnosti obydlí násilné osoby je odůvodněn rovněž ustanovením čl. 12 odst. 3 LZPS, podle kterého lze do uvedené svobody zasáhnout mimo jiné v zájmu zajištění nezbytné ochrany života nebo zdraví osob či ochrany práv a svobod druhých.

Možný zásah do vlastnického práva je nutné pojímat v celém kontextu čl. 11 LZPS, a to zejména odst. 4 tohoto článku, kde se stanoví možnost nuceného

⁵¹ čl. 12 a čl. 11 LZPS

⁵² viz nálezy Ústavního soudu č. 4/94, publikovaný pod č. 46, sv. 2 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, vyhl. pod č. 214/1994 Sb. Zde Ústavní soud mimo jiné konstatoval: „K omezení základních práv či svobod, i když jejich ústavní úprava omezení nepředpokládá, může dojít v případě jejich kolize. Základní je v této souvislosti maxima, podle které základní právo či svobodu lze omezit pouze v zájmu jiného základního práva či svobody. V případě závěru o opodstatněnosti priority jednoho ze dvou v kolizi stojících základních práv, je nutnou podmínkou konečného rozhodnutí rovněž využití všech možností minimalizace zásahu do druhého z nich. Tento závěr lze odvodit i z ustanovení čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, a sice v tom smyslu, že základních práv a svobod musí být šetřeno nejenom při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod, nýbrž analogicky rovněž v případě jejich vzájemné kolize.“

⁵³ v čl. 14 odst. 3 jasně formuluje konkrétní podmínky takového postupu, mezi něž patří mimo jiné i ochrana práv a svobod druhých a práva na zachování lidské důstojnosti.

omezení vlastnického práva. Takového omezení, jehož podmínky musí být stanoveny zákonem, se vždy provádí ve veřejném zájmu a za náhradu. Z uvedené vyplývá, že vykázaní není omezením vlastnického práva jako takového, ale pouze omezením jeho výkonu pro vymezenou dobu. Shora uvedené skutečnosti, přestože jsou právně zcela relevantní, mohou mít za následek případy, kdy se násilná osoba může domáhat náhrady škody (např. za náklady na ubytování během doby vykázaní či ušlý zisk u podnikatele aj.) v důsledku zásahu do shora jmenovaných práv. Bude se jednat např. o místo podnikání v bytě či domě společně obývaném s ohroženou osobou. Přestože si násilná osoba může za asistence policisty odnést z bytu či domu věci, které jsou nezbytné pro jeho podnikání, co se stane v případě, že se v takovém bytě či domě nachází např. zubní ordinace násilné osoby? Policista je v takovém případě povinen již při rozhodnutí o vykázaní, vymezit prostor určený k podnikání s ohledem na okolnosti tak, aby jej bylo možné prakticky oddělit od obytné části bytu nebo domu, kde zůstane ohrožená osoba. Pokud adekvátní řešení situace není možné, uloží policista vykázaní bez ohledu na skutečnost, zda má násilná osoba ve společně obývaném domě či bytě místo podnikání. Vykázaná osoba se může v uvedených případech, při nesprávném úředním postupu policejního orgánu, domáhat náhrady škody dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů.

4 Právní pomoc obětem domácího násilí

4.1 Domácí násilí a jak se můžete bránit

Je velice těžké a složité dospět k závěru, že vzniklou situaci chcete řešit. Jestli máte úspěš, musíte vytvořit vlastní systém obrany, postupně a cílevědomě shromažďovat důkazy svědčící o násilném chování blízké osoby – partnera, manžela. Je třeba si uvědomit, že násilná, Vámi blízká osoba, může mít dvojí tvář. Za zavřenými dveřmi v soukromí jde o agresivního člověka, který využije své fyzické síly a moci, popř. ekonomické a sociální převahy vůči Vám, na druhou stranu však může navenek působit jako starostlivý otec, starající se o děti a rodinu a ukazující snahu pomoci své psychicky labilní partnerce a matce svých dětí. Aby se tomuto mýtu předešlo a okolí věřilo Vám, zaměřte se v případě fyzického napadení, nebo ohrožení na zdraví a životě na tyto body:

- snažte se otevřít okna nebo dveře
- volejte o pomoc
- pokud jste napadena během volání o pomoc, nechte vyvěšený telefon
- dochází-li k násilným scénám opakovaně, poučte děti (pokud jsou schopné to rozumově pochopit), jak se mají chovat – zavolat sousedy, příbuzné nebo policii, utéci, schovat se...
- mějte připravenou únikovou cestu⁵⁴

Sbírejte důkazy – ukládejte jakýkoliv důkazy o fyzickém násilí nebo zdemolování bytu (roztrhaný oděv, vytrhané vlasy, fotografie modřin a jiných zranění, fotografie zničeného nádobí a nábytku, oken, dveří, rozházené věci apod.). Mějte seznam důvěryhodných osob, které můžete vždy kontaktovat a které budou ochotny vypovídat, popř. aby Vám potvrdily spoušť, kterou viděly v případě, že nemáte možnost vlastní dokumentace.

⁵⁴ JUDr. Voňková, J., Vaše právo – první pomoc ženám, obětem domácího násilí, Praha, 2006

U lékaře – při jakémkoliv zranění navštivte co nejrychleji praktického lékaře, gynekologa, popř. chirurgickou ambulanci. Lékaře požádejte, aby podrobně popsal rozsah Vašeho poranění, jak k němu došlo a kdo Vám ho způsobil. Lékařská zpráva je významným listinným důkazem a to nejen pro účely trestního řízení. Zranění, která si vyžadují Vaši sedmi denní pracovní neschopnost a znemožňují Vám v této době nebo i déle vést běžný život, zakládají trestní odpovědnost pro trestný čin ublížení na zdraví⁵⁵ a to bez ohledu na skutečnosti, jste-li zaměstnaná nebo v domácnosti. Při závažných poškození zdraví (vyžadující si pracovní neschopnost minimálně 6 týdnů), je možné zahájit trestní stíhání pro trestný čin těžké újmy na zdraví⁵⁶.

Tyto kroky udělejte, i když nejste rozhodnuta právě teď podat oznámení o podezření ze spáchání trestného činu nebo řešit situaci odchodem od partnera, protože jste k tomuto rozhodnutí zatím nedospěla. Situace se může opakovat. Může se stát, že Váš partner oznámí, že on byl napaden Vámi, a to i v případě, že jste se jen bránila.

4.2 Co pro Vás může a má udělat policie

Oznámení případu domácího násilí jsou policisté povinni vždy přijmout a provést příslušné služební úkony. Policisté jsou povinni v rozsahu své působnosti pomoci každému, kdo se na ně se žádostí o pomoc obrátí. Tedy i Vám, neboť se domáháte ochrany před protiprávním jednáním násilníka. Policie zakročí v případě, že k násilní situaci již došlo, nebo tehdy, jde-li např. o vyhrožování usmrcením, těžkou újmou na zdraví a Vy máte důvodnou obavu, že k tomuto dojde.

⁵⁵ viz. § 221 tr. zákona

⁵⁶ viz. § 222 tr. zákona

Oznámit veškeré skutečnosti v případě zastrašování, vydírání, vyhrožování, psychického, fyzického či sexuální násilí.

Policisté jsou oprávněni:

- ✓ požadovat potřebná vysvětlení od zúčastněných osob nebo svědků. Váš partner však může využít zákonné možnosti odepření vysvětlení, protože by to mohlo přispět k jeho přestupkovému nebo trestnímu stíhání;
- ✓ vyzvat označenou osobu, aby se dostavila k podání vysvětlení
- ✓ v případě, že se policisté dostavili k násilné události a uživatel (majitel) bytu odmítne policii vpustit a je-li zde důvodná obava, že je ohrožen život nebo zdraví napadené osoby a nebo hrozí-li větší škoda na majetku, pak mohou policisté byt otevřít⁵⁷.
- ✓ lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na přecházející útoky, důvodně předpokládat, že dojde k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, může policie vykázat ze společně obývaného bytu nebo domu toho, kdo je podezřelý z takového jednání, a to na dobu 10 dnů. Osoba, proti níž vykázání směřuje, je poté povinna toto místo opustit⁵⁸.

Od policistů můžete vyžadovat, aby k výsledku došlo odděleně od násilníka, aby byla událost zadokumentována a vy jste dostala kopii protokolu o oznámení. Veškeré získané doklady od policie mají velký význam pro Vaše další kroky.

Máte právo:

- být poučena o možnostech podání trestního oznámení a zahájení trestního stíhání, ke kterému v případě příbuzenského vztahu (nejčastěji manžela) musíte dát souhlas⁵⁹. Jedná se o souhlas téměř se všemi trestnými činy, které

⁵⁷ § 21 zák. o policii, § 83c tr. řádu

⁵⁸ § 21a – 21d zák. o policii

⁵⁹ § 163 tr. řádu

přicházejí v úvahu, mimo trestný čin „týrání osoby blízké nebo osoby žijící ve společném obydlí“

➤neodpírejte tento souhlas! Odepřením souhlasu Vám může značně zkomplikovat další řízení ve věcech úpravy poměrů k nezletilým dětem, určení výživného, řízení o rozvod manželství.

➤zásah policie a Váš souhlas s trestním stíháním může někdy i násilné jednání zastavit

➤policista Vás může poučit o možnosti podání návrhu na vydání předběžného patření, kterým lze navrhnout soudu, aby dobu vykázání prodloužil. Dále Vás policista poučí o možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem domácího násilí.

Stát má povinnost řešit prostřednictvím svých orgánů každé porušování lidských práv a svobod. Zásah policie do soukromé sféry je přípustný, pokud je nezbytný při ochraně zdraví, života, práv a svobod jiných ohrožených osob. Policie má proto nejen právo, ale i povinnost vstoupit do rodiny, kde se vyskytuje násilí. Okamžitá pomoc policie spočívá v přerušení fyzického násilí, ohrožování dětí, demolování bytu, nikoliv v řešení problému. Neočekávejte však, že policie použije institut vykázání násilného partnera ze společného obydlí hned při prvním výjezdu.

4.3 Možnosti právní ochrany

Určitou možnost ochrany před domácím násilím může poskytnout ustanovení občanského zákoníku, které umožňuje předběžnou ochranu orgánem státní správy při tzv. zásahu do pokojného stavu⁶⁰. Pro situace domácího násilí půjde zejména o pokojné užívání bytu (scény) a bránění užívání v bytu (výměna zámku). Řízení o této zvláštní právní ochraně je správním řízením před obecním úřadem, který může uložit, aby byl obnoven předešlý pokojný stav. Jde však o velmi složitý a obvykle finančně náročný proces a rozhodnutí nelze vynutit.

⁶⁰ § 5 občanského zákoníku

Institut vykázání násilné osoby

Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že dojde k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, je policie oprávněna toho, kdo je podezřelý z takového jednání, vykázat ze společného obydlí, jakož i jeho bezprostředního okolí. Zároveň je tím dotyčné osobě zakázán návrat do vymezených prostor, a to **na dobu 10 dní**.

- rozhodnutí o vykázání je účinné od okamžiku, kdy bylo násilné osobě sděleno. Policie může osobu vykázat i v době její nepřítomnosti
- a rozhodnutí je pak účinné v okamžiku, kdy se o něm tato osoba dozví.
- policie přesně určí a vymezí prostor, na který se vykázání vztahuje.
- o všech provedených úkonech je policie povinna sepsat úřední záznam, rozhodnutí musí být písemně vyhotoveno do 24 hodin od zásahu policie a doručeno: vykázané osobě, ohrožené osobě, příslušnému intervenčnímu centru, příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí, pokud ve společném obydlí, na něž se vykázání vztahuje, žije nezletilá osoba.

Dobu vykázání nelze, a to ani s Vaším souhlasem, zkrátit.

Policie vyzve násilníka, aby odevzdal klíče a umožní mu, aby se nejpozději při výkonu rozhodnutí vzal ze společného obydlí věci sloužící osobní potřebě, dále osobní cennosti a dokumenty, a ve lhůtě 24 hodin od výkonu rozhodnutí pak další osobní věci a věci nezbytné pro jeho podnikání a povolání.

Vás jako osobu poškozenou policie poučí:

- o možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření, který mlze dobu vykázání rozhodnutím soudu prodloužit
- o možnosti využití psychologických, sociální nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí
- v nutném případě Vám policie přivolá lékařskou pomoc

Zda je rozhodnutí o vykázání dodržováno, ať z Vaší strany nebo ze strany osoby vykázané, zkontroluje policie během prvních třech dnů.

4.4 Důležité adresy a telefonní čísla

Akutní pomoc

- ✓ **Intervenční centrum** – Jihočeský kraj – **Diecézní charita, Kanovnická 11/390, České Budějovice, tel.: 386 323 016, 603 281 300.**

Adresy dalších center, stejně jako telefonické spojení, Vám poskytneme:

- ✓ **DONA linka 2 51 51 13 13.**

- ✓ **Linky tísňového volání: 158 (policie)**

156 (městská policie)

155 (zdravotnická záchranná služba)

112 (univerzální tísňová linka)

- ✓ **Telefonická pomoc:** Linka důvěry České Budějovice, tel.: 387 313 030

Dona linka, tel.: 251 511 313

Linka bezpečí pro děti a mládež, tel.: 800 155 555

Senior linka, tel.: 800 157 157

Zlatá linka seniorů, tel.: 800 200 007

Linka pro ženy a dívky, tel.: 603 210 999

- ✓ **Poradenství:**

Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy,

Nádražní 47, České Budějovice, tel.: 387 438 703,

Poradna Eva pro ženy a dívky v nouzi při DCH České Budějovice,

Kanovnická 16, České Budějovice, tel.: 386 357 376,

Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji,

Nerudova 53, České Budějovice, tel.: 387 410 864,

Občanská poradna při Jihočeské rozvojové o.p.s.,

Plachého 4, České Budějovice, tel.: 387 222 838, 606 720 095,

Poradna pro rovné šance o.s. Jihočeská Růže,

Česká 52, České Budějovice, tel.: 386 360 262 (po, st),

Poradna Městského úřadu,

Janderova 147/II, Jindřichův Hradec, tel.: 384 351 321,

Manželská a předmanželská poradna,
Česká 1175/II, Jindřichův Hradec, tel.: 384 361 567,
Arkáda – sociálně psychologické centrum,
Husovo náměstí 2/24, Písek, tel.: 382 211 300,
Arkáda – sociálně psychologické centrum, pobočka Milevsko,
Náměstí E. Beneše 123, Milevsko, tel.: 382 521 300 (po),
Krizové centrum,
U Stadionu 397, Prachatice, tel.: 388 310 147,
Krizové centrum Strakonice,
Krátká 20, Strakonice, tel.: 383 322 357, 776 350 044

✓ Azylové domy pro muže:

Dům sv. Pavla,
Riegrova 32, České Budějovice, tel.: 387 315 388, 776 655 304,
Dům sv. Petra,
Děkanská 32, Prachatice, tel.: 388 310 979,
Azylový dům pro muže,
Vodárenská 170, Veselí nad Lužnicí, tel.: 381 209 200,
Azylový dům,
Budovatelská 613, Strakonice, tel.: 383 323 639

✓ Azylové domy pro ženy či matky s dětmi:

Azylový dům,
Žerotínova 9, České Budějovice, tel.: 387 314 933,
Azylový dům Filia,
Nerudova 7, České Budějovice, tel.: 387 427 168,
Azylový dům,
Budovatelská 613, Strakonice, tel.: 383 323 639,
Azylový dům pro matky s dětmi,
Plešivecké náměstí 75, Český Krumlov, tel.: 721 703 013,
Azylový dům pro ženy a matky s dětmi,

Vídeňská 2761, Tábor, tel.: 381 271 109,

Domov pro matku a dítě,

Políkno 47, Jindřichův Hradec, tel.: 384 326 320,

Domov sv. Alžběty pro matku a dítě,

Veselíčko 22, tel.: 382 589 108,

FOD Azylový dům Jeníčkova Lhota,

Jeníčkova Lhota 42, Chotoviny, tel.: 381 276 547, 724 667 619, 724 567 502,

Charitní domov sv. Dominika Savia,

Slunečná 1135, Prachatice, tel.: 388 310 274,

Krizové centrum pro matku a dítě v Kostelci,

tel.: 385 725 063, 602 148 876,

✓ **Azylový dům pro rodiny**

Azylový dům Rybka pro rodiny s dětmi,

Komenského 73, Husinec, tel.: 388 331 274, 736 169 016

Další potřebné adresy

✓ *Kancelář Veřejného ochránce práv – ombudsmana*

JUDr. Otakar Motejl, Mgr. Anna Šabatová, Údolní 39, Brno,

tel.: 542 542 777 (ochránce), 542 542 777 (zástupkyně),

✓ *Rada vlády pro lidská práva,*

Výbor pro odstranění všech forem diskriminace žen, Úřad vlády ČR,

Vladislavova 4, Praha 1, e-mail: otahalova.lucie@vlada.cz,

✓ *Rada vlády pro rovné příležitosti žen a mužů,*

Sekretariát pro rovné příležitosti žen a mužů při MPSV,

Na Poříčním právu 1, Praha 2, tel.: 221 922 583, 221 923 727,

✓ *Český helsinský výbor,*

Organizace na ochranu lidských práv a svobod,

Ostrovského 253/3, Praha 5, tel.: 257 323 508

ZÁVĚR

Násilí v rodině není normálním jevem, a proto jej nemůže ignorovat žádná instituce, která s ním profesionálně přichází do kontaktu. Jedná se o právně, psychologicky i lidsky velmi složitý problém, pro který je neustále potřeba hledat taková koncepční řešení, jež by odpovídala reálným životním podmínkám a skutečným životním příběhům rodinných agresorů a jejich obětí.

Právní systém se musí vyhnout poškozování obětí a vzít v úvahu její negativní zážitek a strach. Odpovídající reakce zahrnují:

- vymezení statutu a postavení obětí,
- zvýšení bezpečnosti nabízené systémem,
- usnadnění aktivní spolupráce a vystupování obětí v procesu.

Pracovníci si musí být vědomi potřeb bezpečnosti obětí. Ženy, které prožily násilné událost, mají řadu různých potřeb zahrnujících bydlení, příjem, péči o dítě či duševní podporu. Pachatelé mohou mít stále s oběťmi intenzivní kontakt a to vytváří nebezpečí odplaty nebo ovlivňování.

Právní systém může zabránit následnému poškozování tím, že zlepší vysvětlení daného problému a zjednoduší jeho postup. Neboť v současné době je obětem poskytováno dost informací, možností zákonné i právní pomoci a kontaktů na krizové telefonní linky, stejně tak na azylové domy a další ubytovací zařízení, avšak vzhledem ke složitosti samotného jádra problému je i přesto postup velmi složitý pro ženu, zejména s dětmi, která se rozhodla situaci řešit. Přes obrovskou byrokracii je doba v trvání 10 dnů velmi šibeniční lhůtou, ve které nelze provést a zařídit taková opatření, která by zaručovala, že ohrožená osoba bude ochráněna. Je proto třeba urychlit zákonný proces, pozměnit určité postupy soudů a dalších institucí.

Institut vykázání tedy není dostatečným řešením, neboť se vztahuje na konkrétní místo a není tím vyřešena možnost vzájemného setkání s ohroženou a násilnou osobou. Ohrožená osoba není dále informována o dočasném místě pobytu

pachatele, aby mohla ochránit sebe a svou rodinu. Je proto třeba oběť ujistit, že společnost netoleruje násilné chování a že zákon a společnost je na její straně.

Pracovníci z různých oblastí, kteří jsou ve styku s možnými oběťmi, by měli být vyškoleni v rozpoznávání znaků domácího násilí. Také musí být seznámeni s vhodnými metodami reakcí na daný problém. Prvním stupněm praktického zásahu je pouhé rozpoznání zneužívání. Dalším krokem je rozhodnutí o následném postupu.

Policie se v praxi často v případech obětí domácího násilí stává až poslední instancí, kterou oběť vyhledá. Obvyklejší je vyhledání pomoci v okruhu blízkých osob, tedy u neformálních zdrojů podpory (rodina a přátelé). Ženy se v některých situacích obracejí na ženské spolky. Dále některé ženy volí více méně formální kanály jako zpověď knězi, pastorovi nebo mullahovi. Ženy mohou také vyhledat pomoc u zdravotních sester, lékařů a sociálních pracovníků. Policie bývá zapojována, jen když je násilí velmi vážné a opakované. Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že i jiní pomáhající odborníci mimo Policie by měli podstoupit výcvik, aby mohli citlivě naslouchat potřebám žen a poskytnou jim patřičné informace.

Závěrem bych chtěla dodat, že Policie ČR je zejména represivní složka státu, tzn. že začíná působit tam, kde ostatní způsoby pomoci/nápravy chování již nestačí, a to ať už se jedná o činnost státních i nestátních subjektů. Na základě tohoto pojetí je činnost Policie ČR zaměřena v současnosti na postihnutí pachatele za jeho protiprávní jednání a pomoc obětem až druhotně a omezeně – zejména právě kriminalizací pachatele, což nemusí být řešení vyhovujících pro každý případ. Pomoc oběti má formy zastavení násilí v určitém okamžiku, v určitých případech krátkodobého oddělení pachatele (zajištění, zadržení, vazba), odvoz oběti k lékařskému ošetření, rady osobní ochrany, doporučení jiné pomoci (občanské, psychologické poradny).

POUŽITÁ LITERATURA

Knihy a časopisy

1. Čírtková, L., Forenzní psychologie, 1.vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004, počet stran 431. ISBN 80-86473-86-4
2. Čírtková, L., Vitoušová, P., *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů*, 1. vyd., Praha 2007: Grada Publishing, a.s., 2007, počet stran 192. ISBN 978-80-247-2014-2
3. *Domácí násilí – přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích, Studie*, Bílý kruh bezpečí, o.s., 2002, počet stran 142. ISBN 80-86284-19-0
4. Gjuričová, Š-, Kocourková, J., Koutek, J., Podoby násilí v rodině, Vyšehrad, Praha 2000, ISBN 80-7021-416-3
5. Christie, A., Vlastní životopis, Academia Praha, 1999, str. 446, ISBN 80-200-0754-7
6. *Policista, číslo 10/2006*, vydal Ministerstvo vnitra ČR, odbor prevence kriminality, 2006, počet stran 48. ISSN 1211-7943
7. *Psychologie Dnes, číslo 7-8 dne 4.7.2007*, vydal Portál, s.r.o. Praha, 2007, počet stran 60. ISSN 1212-9607
8. Vágnerová, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*, 3. vyd., rozš. a přeprac. Praha: Portál 2004, počet stran 872. ISBN 80-7178-802-3
9. JUDr. Voňková, J., Macháčková R. a kol. *Domácí násilí právní minimum pro lékaře*, vydal proFem, o.p.s., konzultační středisko pro ženské projekty, 2003, počet stran 37. ISBN 80-239-2106-1
10. JUDr. Voňková, J., Mgr. Markéta Huňková a kol., *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*, vydal proFem, o.p.s., konzultační středisko pro ženské projekty, Praha 2004, počet stran 194, ISBN 80-239-2106-1

Zákony a prameny

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších změn a doplnění

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších změn a doplnění

Zák.č. 94/1963 Sb., o rodině

Zák.č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé oblasti ochrany před domácím násilím

Zák.č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů

Zák.č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zák.č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších změn a doplnění

Zák.č. 141/1964 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších změn a doplnění

Zák.č. 100/1088 Sb., o sociálním zabezpečení

Zák.č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Zák.č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Zák.č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

ZP PP č. 179 ze dne 27.listopadu 2006, kterým se stanoví postup příslušníků Policie ČR v případech domácího násilí

Elektronické zdroje

JUDr. Voňková, I.CSc., Mgr. Huňková, Mgr. Čacká-Pavlíková, I. Projekt ProFem o.p.s., /online/ 2007, Praha, březen 2002, dostupné z: <http://www.profem.cz.html>

Koalice organizací proti domácímu násilí, Právní a psychické dopady na oběť domácího násilí /online/ 2007, dostupné z <http://www.koorodna.cz.html>

SEZNAM PŘÍLOH

Zdroj: *JUDr. Voňková, J., Vaše právo – první pomoc ženám, obětem domácího násilí, Praha, 2006*

Příloha č. 1 - **Plná moc pro obecnou zmocněnkyni (obecného zmocněnce)**

Příloha č. 2 – **Návrh na úpravu práv a povinností k nezletilému dítěti rodičů, kteří spolu za trvání manželství nežijí**

Příloha č. 3 – **Návrh na rozvod manželství**

Příloha č. 4 – **Návrh na vydání předběžného opatření před zahájením řízení**

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Plná moc pro obecnou zmocněnkyni (obecného zmocněnce)

PLNÁ MOC

Já, níže podepsaná.....*Vaše jméno, příjmení*.....
povolání.....*xxx*.....narozena.....*xxx*.....
bytem.....*Vaše adresa*.....

z m o c ň u j í

paní/pána.....*jméno zmocněnkyně/zmocněnce*.....
naroz.*xxx*.....bytem v*xxx*.....
pracovníci/pracovníka neziskové organizace.....*jméno organizace*.....
adresa.....*adresa organizace*.....,

aby mě v soudním řízení ve věci.....*xxx*.....
s odpůrcem panem*jméno, příjmení*.....
bytem v*xxx*....., ve kterém vystupuji jako navrhovatelka
(žalobkyně) a které je veden u Okresního (obvodního) soudu v*xxx*.....
pod č.j.*xxx*....., po všech stránkách zastupovala/zastupoval.

V*místo, datum*.....

.....*Váš podpis*.....

podpis zmocnitelky/zmocnitele

zmocnění přijímám

.....*podpis*.....

podpis zmocněnkyně/zmocněnce

Příloha č. 2

Návrh na úpravu práv a povinností k nezletilému dítěti rodičů, kteří spolu za trvání manželství nežijí

Okresní (obvodní) soud

v.....*adresa*.....

Trojmo

Přílohy dle textu

Bez soudního poplatku

Matka.....*jméno, příjmení, bytem*.....

Otec.....*jméno, příjmení, bytem*.....

Ve věci péče o nezletilé dítě/děti

.....*jméno, příjmení dětí*....., naroz.*datum narození dětí*.....

Návrh

matky na zahájení řízení o úpravu práv a povinností k nezletilému dítěti

I.

Dne.....*datum sňatku*.....jsem uzavřela manželství s*jméno, příjmení*...

Z našeho manželství se narodil/-a/-y....*jména dětí, datum narození*.....

Důkaz: oddací list, rodné listy nezletilých dětí

II.

Manželství:

....popsat problémy mezi rodiče, plní/neplní otec své povinnosti, společně s rodinou hospodaří/nehospodaří, vyhledává/nevyhledává kontakt s dětmi.....

.... Matka musela opustit s dětmi/bez dětí dosavadní byt z důvodu domácího násilí (vypsat), bydlí v azylovém domě/u příbuzných/přátel.....

Důkaz: výslechem matky nezletilých dětí, výslechem otce, s výhradou dalších důkazů

III.

Otec nezletilých pracuje jako.....*uvést povolání.....*, kde.....*místo povolání.....*, plat/příjmy.....*výše příjmů.....* . Přispívá/nepřispívá pravidelně/nepravidelně dohodnutou částku.....*xxx.....Kč. – Když nepravidelně, jak? Částka mi připadá přiměřená/nepřiměřená. Když nepřiměřená, proč?*
.....

Já jsem zaměstnána jako.....*Vaše povolání.....*, kde.....*místo povolání....*, plat, příjmy....*Vaše příjmy.....Kč.*

Nezletilý/nezletilá navštěvuje.....*školu, školku, jiné – je/není dítě zdrávo, když není, čím trpí.....*

Otec žádá.....*svěření do péče/střídavou výchovu/styk s nezletilým/-ou (vypsat, kdy, jak, jak často, o prázdninách či vánočních svátcích).* To není v zájmu nezletilé/-ho....*vypsat proč.....*, proto s tímto návrhem nesouhlasím. Společnou domácnost nevedeme ode dne.....*xxx.....*

Důkaz: výslechem rodičů nezletilé/-ho, daňovým přiznáním otce/matky, potvrzení o příjmu otce/matky, lékařským potvrzením, s výhradou dalších důkazů

IV.

Vzhledem k tomu, že jsem se s otcem nedokázala dohodnout na výchově a výživě nezletilých dětí, navrhuji, aby soud vynesl po provedeném řízení následující

r o z s u d e k

Nezletilý/-á.....*jméno, příjmení*..... se svěřuje do výchovy matky. Otec je povinen přispívat na výživu nezletilé/-ho částkou.....*xxx*.....Kč měsíčně, splatnou vždy do 5. dne v měsíci předem, k rukám matky, počínaje dnem
xxx.....

V.....*místo, datum*.....

.....*Váš podpis*.....
jméno, příjemní navrhovatelky

Příloha č. 3
Návrh na rozvod manželství

Okresní (obvodní) soud
v.....adresa.....

Dvojmo
Přílohy dle textu
Kolek 1.000,-Kč

Navrhovatelka:.....*Vaše jméno, příjmení, bytem*.....
Odpůrce:.....*jméno, příjmení, bytem*.....

O rozvod manželství

Návrh
Na zahájení řízení

I.

Manželství účastníků bylo uzavřeno dne*datum sňatku*.....
před OÚ v*místo uzavření sňatku*.....

Oba účastníci jsou národnosti.....*xxx*....., státními občany.....*státní občanství*....., u obou se jedná o manželství.....*první /opakované/, jednotlivě*

Z manželství účastníků se narodil/-a:
.....*jméno, datum narození dětí*.....

Důkaz: Oddacím listem rodičů, rodnými listy dětí, občanskými průkazy účastníků

II.

Manželství jsme uzavřeli*po krátké známosti/ po několikaleté známosti/ z důvodů těhotenství (vypište)*.....

.....*Popsat průběh manželství, kdy se manžel změnil, jak to vypadá s materiálním zajištěním rodiny, s péčí o dítě. Čím Vám ubližoval, co nemůžete dále snášet. Má jeho chování špatný vliv na nezletilé děti. Pokoušela jste se o nápravu, v manželské poradně, prostřednictvím péče o dítě, jinou cestou – neshody ohledně financí, času pro rodinu, výchovy dětí, příbuzných přesto pokračovaly. Vztah se nepodařilo s odpůrcem napravit, urovnat. Hádky, nadávky, násilí vůči Vám má špatný vliv na děti. Jsou neurotické, bojácné, mají zhoršený prospěch. Staráte se o děti v podstatě sama, máte s nimi pěkný vztah, jste schopna zajistit jim klidný domov*.....

Ze shora uvedených skutečností je patrné, že manželství je tak hluboce a trvale rozvráceno, že nelze očekávat obnovení manželského soužití. Jsem přesvědčena, že rozvod manželství není v rozporu se zájmy nezletilých dětí, naopak.

III.

a) alternativa 1:

Poměry nezletilých dětí jsou zatímne upraveny usnesením zdejšího soudu ze dnexxx....., spisová značkaxxx....., který nabyl právní moci dne..... xxx..... (předběžné opatření). Současně byl také podán návrh na úpravu poměrů k nezletilým dětem pro dobu po rozvodu.

b) alternativa 2:

Poměry nezletilých dětí byly upraveny pro dobu po rozvodu rozsudkem (zdejšího) soudu ze dnexxx....., spisová značkaxxx....., který nabyl právní moci dnexxx.....

Důkaz: citovaným rozsudkem

IV.

Na základě shora uvedených skutečností navrhuji, aby soud vynesl po provedeném řízení následující

r o z s u d e k :

Manželství navrhovatelky.....*Vaše jméno, příjmení, rozené*.....

a odpůrce*jméno, příjmení*....., uzavřené dne.....xxx.....

před OÚ vxxx....., se rozvádí.

Odpůrce je povinen nahradit navrhovatelce nákladu řízení tak, jak budou určeny a to do tří dnů od právní moci rozsudku.

V*místo, datum*.....

.....*Váš podpis*.....

jméno, příjmení navrhovatelky

Příloha č. 4

Návrh na vydání předběžného opatření před zahájením řízení

Okresní (obvodní) soud

Vadresa.....

Trojmo

Přílohy dle textu

Bez soudního poplatku

Navrhovatelka:.....*Vaše jméno, příjmení, bytem*.....

Odpůrce:.....*jméno, příjmení, bytem*.....

O vydání předběžného opatření

I.

Manželství s odpůrcem jsem uzavřela dne*datum sňatku*.....před*místo sňatku*..... Z manželství se narodil/-a....*jméno, datum naroz. dětí*.....

Důkaz: oddacím listem, rodným listem dětí

II.

Manželství.....např. bylo problematické od samého počátku, protože bylo uzavřeno z důvodu mého těhotenství. Odpůrce se ženit nechtěl, já jsem však chtěla mít pro dítě úplnou rodinu. Manželské konflikty jsem se snažila urovnat i pomocí odborníků z rodinné poradny. Tam odpůrce odmítal chodit, ale když jsem mu pohrozila rozvodem, vyhověl mi. Výsledek byl spíše horší.

Odpůrce má největší problém s alkoholem, odvykací léčbu zásadně odmítá, v opilosti je agresivní, bije mne, sprostě nadává, vyhrožuje, a to i před nezletilými

děťmi. /Odpůrce navenek působí jako dobrý otec rodiny, doma však jeviz shora..... Intervaly mezi agresivními projevy jsou stále kratší, v poslední době rozbíjí zařízení domácnosti a vyhrožuje mi a našim dětem usmrcením /násilím, když se obrátím někde o pomoc. Proto jsem až do dnešního dne nic nepodnikla....

Důkaz: např. potvrzením od lékaře (pro toto řízení předkládejte jen písemné důkazy)

III.

Včera, tj.....xxx....., zmlátil mne i děti a ohrožoval nás střelnou zbraní /kuchyňským nožem/ atd. Musela jsem i s dětmi utéci. Děti jsou úzkostné, plačtivé, bojí se otce, trpí nočními děsy. Tento incident jsem ohlásila na policii. Uchýlila jsem se s dětmi do bytu rodičů/azylového domu/k přítelkyni. Zůstala jsem zcela bez peněz a věcí potřebných pro děti a sebe.

Nikdo z rodiny mi nemůže finančně pomoci, já sama jsem na mateřské dovolené. Dnešního dne jsem také podala u zdejšího soudu návrh na rozvod manželství s nezletilými dětmi.

Důkaz: protokolem o trestním oznámení, zprávou orgánu sociálně-právní ochrany dětí, návrhem na rozvod manželství, který nechť soud přiloží

IV.

Na základě shora uvedených skutečností mám zato, že je třeba zatímni úpravy poměrů nezletilých dětí tak, že budou odevzdány do mé péče. Otci bude kontakt s nezletilými, až do pravomocného rozsudku o úpravě poměru nezletilých dětí, zakázán. Otec nezletilých je povinen přispívat na výživu dětíxxx.....Kč měsíčně, na mou výživu, protože se celodenně starám o dětixxx.....Kč měsíčně. Navrhuji proto, aby soud nařídil

p ř e d b ě ž n ě o p a t ř e n í ,

kterým

1.

se předají nezletilé děti...*jméno, datum narození.*do péče matky.

2.

uloží otci povinnost přispívat na výživu nezl. Jméno, nar.xxx....měsíčně částkouxxx.....Kč splatnou vždy do každého 5. dne v měsíci předem k rukám matky počínaje měsícem, v němž bude doručeno usnesení o nařízení předběžného opatření,

3.

uloží odpůrci, panu*jméno, příjmení*.....povinnost platit navrhovatelce paní*jméno, příjmení*.....výživné pro nerozvedenou manželku v částce....xxx...Kč měsíčně, to vše ode dne doručení usnesení o předběžném opatření.

V.....*místo, datum*.....

.....*Váš podpis*.....

jméno, příjmení navrhovatelky